# JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
# DÀMASO RUIZ-JARABO COLOMER
20 päivänä lokakuuta 2005 [1]

## I Johdanto

1. Schengenin säännöstöön kuuluvat

a) Benelux-talousliiton muodostavan kolmen valtion, Saksan liittotasavallan ja Ranskan tasavallan välillä tarkastusten asteittaisesta lakkauttamisesta yhteisillä rajoilla tehty sopimus, joka allekirjoitettiin 14.6.1985 luxemburgilaisessa kaupungissa Schengenissä, josta sopimus on saanut nimensä [2]

b) samojen sopimuspuolten välillä edellä mainitun sopimuksen soveltamisesta 19.6.1990 tehty yleissopimus (jäljempänä yleissopimus) [3]

c) muita jäsenvaltioita koskevat pöytäkirjat ja liittymisvälineet, yleissopimuksella perustetun toimeenpanevan komitean antamat julistukset ja sen tekemät päätökset sekä niiden elinten tekemät päätökset, joille edellä mainittu komitea on luovuttanut päätöksentekovaltaa. [4]

2. Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan yhteisön perustamissopimukseen liitetyn pöytäkirjan (N:o 2) (jäljempänä pöytäkirja), jolla edellä mainittu oikeudellinen kokonaisuus on saatettu osaksi EU-kehystä, 2 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan nojalla pöytäkirja on voimassa

1 – Alkuperäinen kieli: espanja.
2 – EYVL 2000, L 239, s. 13.
3 – EYVL 2000, L 239, s. 19.
4 – EYVL 2000, L 239, s. 63 ja sitä seuraavat sivut.

1 artiklassa luetelluissa 13 jäsenvaltiossa, joista yksi on Belgian kuningaskunta, [5] Amsterdamin sopimuksen voimaantulopäivästä alkaen (1.5.1999).

3. Pöytäkirjan 6 artiklan nojalla Islannin tasavalta ja Norjan kuningaskunta, joissa pöytäkirja on tullut voimaan 25.3.2001, sitoutuvat panemaan säännöstön täytäntöön ja kehittämään sitä edelleen. [6]

4. Hof van Cassatie van België (belgialainen muutoksenhakutuomioistuin) esittämän ennakkoratkaisupyynnön myötä yhteisöjen tuomioistuin saa kolmannen kerran [7] tilaisuuden tulkita yleissopimuksen 54 artiklaa, jossa vahvistetaan ne bis in idem -periaate, sekä arvioida mainitun artiklan ajallista soveltamista ja täsmentää "saman teon" käsitettä.

## II Asiaa koskevat oikeussäännöt

### A *Euroopan unionin oikeus*

5. Schengenin säännöstön tarkoituksena on mainitun pöytäkirjan johdanto-osan mukaan tehostaa Euroopan yhdentymistä ja erityisesti tehdä mahdolliseksi Euroopan unionin nopeampi kehittyminen vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuvaksi alueeksi.

5 – Muut valtiot ovat Tanskan kuningaskunta, Saksan liittotasavalta, Helleenien tasavalta, Espanjan kuningaskunta, Ranskan tasavalta, Italian tasavalta, Luxemburgin suurherttuakunta, Alankomaiden kuningaskunta, Itävallan tasavalta, Portugalin tasavalta, Suomen tasavalta ja Ruotsin kuningaskunta. Yhdistynyt kuningaskunta ja Irlanti eivät ole täysin liittyneet tähän yhteiseen hankkeeseen vaan ovat päättäneet osallistua siihen vain tietyiltä osin (29.5.2000 tehty neuvoston päätös 2000/365/EY (EYVL L 131, s. 43) koskee Yhdistyneen kuningaskunnan ja 28.2.2002 tehty neuvoston päätös (EYVL L 64, s. 20) Irlannin esittämää pyyntöä saada osallistua joihinkin Schengenin säännöstön määräyksiin). Tanskan ei erityisasemansa vuoksi tarvitse soveltaa tällä alalla tehtäviä päätöksiä. Mainitut määräykset ja päätökset sitovat kymmentä uutta jäsenvaltiota niiden Euroopan unioniin liittymisestä lähtien, vaikka monet niistä edellyttävät sovittelua neuvostossa (Tšekin tasavallan, Viron tasavallan, Kyproksen tasavallan, Latvian tasavallan, Liettuan tasavallan, Unkarin tasavallan, Maltan tasavallan, Puolan tasavallan, Slovenian tasavallan ja Slovakian tasavallan liittymisehtoja koskevan asiakirjan 3 artikla sekä perussopimuksiin tehdyt mukautukset).

6 – Joulukuun 19. päivänä 1996 Euroopan unionin 13 jäsenvaltiota, jotka olivat tuolloin allekirjoittaneet Schengenin sopimuksen, ja mainitut pohjoismaat allekirjoittivat Luxemburgissa erityissopimuksen, joka edelsi Euroopan unionin neuvoston sekä Islannin tasavallan ja Norjan kuningaskunnan välistä osallistumista Schengenin säännöstön täytäntöönpanoon, soveltamiseen ja kehittämiseen tehtyä sopimusta (EYVL L 176, s. 36). Jälkimmäisen sopimuksen 15 artiklan 4 kohdan mukaan neuvoston tehtävänä on asettaa uusia sopimuspuolia koskeva voimaantulopäivä, ja neuvosto täytti tämän tehtävän 1.12.2000 tekemällään päätöksellä 2000/777/EY (EYVL L 309, s. 24) esittäessään yleisluonteisesti tälsi päivämääräksi 25.3.2001 (1 artikla).

7 – Kahdessa ensimmäisessä tapauksessa yhteisöjen tuomioistuin käsitteli sitä, kuinka oikeutta määrätä seuraamuksia toteutetaan jäsenvaltioissa, katsoessaan, että ne bis in idem -sääntöä on sovellettava myös silloin, kun rikosoikeudellisesta menettelystä luovutaan syytetyn täyttäessä virallisen syyttäjän kanssa sopimansa tietyt velvoitteet (yhdistetyt asiat C-187/01 ja C-385/01, Gözutök ja Brügge, tuomio 11.2.2003, Kok. 2003, s. I-1345, jota koskevan ratkaisuehdotuksen annoin 19.9.2002). Tätä sääntöä ei kuitenkaan sovelleta, jos asian käsittelyn päättäminen johtuu siitä, että syyttäjä päättää luopua seuraamusmenettelyistä, koska syytettyä vastaan on ryhdytty toimiin toisessa jäsenvaltiossa saman teon takia (asia C-469/03, Miraglia, tuomio 10.3.2005, Kok. 2005, s. I-2009).

6. Pöytäkirjan 2 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan nojalla neuvosto teki Schengenin säännöstön määrittelemisestä ja Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja Euroopan unionista tehdyn sopimuksen asiaa koskevien määräysten mukaisen oikeusperustan vahvistamiseksi kullekin Schengenin säännöstöön kuuluvalle määräykselle tai päätökselle 20 päivänä toukokuuta 1999 päätöksen 1999/435/EY ja päätöksen 1999/436/EY.[8]

7. Jälkimmäisen päätöksen 2 artiklasta ja liitteestä A ilmenee, että yleissopimuksen 54–58 artiklan oikeudellisena perustana ovat EU 34 ja EU 31 artikla, jotka ovat sen VI osastossa "Määräykset poliisiyhteistyöstä ja oikeudellisesta yhteistyöstä rikosasioissa".

8. Yleissopimuksen edellä mainitut artiklat muodostavat sen III osastossa "Poliisi ja turvallisuus" olevan 3 luvun "ne bis in idem -periaatteen soveltamisesta".

9. 54 artiklassa määrätään seuraavaa:

"Henkilöä, jota koskevassa asiassa sopimuspuoli on antanut lainvoimaisen tuomion, ei voida syyttää samasta teosta toisen sopimuspuolen toimesta edellyttäen, että tämä henkilö on tuomion saatuaan suorittanut rangaistuksensa tai parhaillaan suorittaa sitä taikka että sitä ei voida tuomion antaneen sopimuspuolen lain mukaan enää suorittaa."

10. Samaan III osastoon kuuluvassa luvussa 6 ("Huumausaineet") olevan 71 artiklan oikeudellisena perustana on edellä mainittujen EU 34 ja EU 31 artiklan lisäksi EU 30 artikla. Artiklan kaksi ensimmäistä kohtaa kuuluvat seuraavasti:

"1. Sopimuspuolet sitoutuvat toteuttamaan kaikenlaisten huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden mukaan lukien kannabiksen epäsuoran ja suoran myynnin sekä näiden tuotteiden ja aineiden myyntiä tai maastavientiä varten tapahtuvan hallussapidon osalta kaikki Yhdistyneiden Kansakuntien olemassa olevien yleissopimusten mukaiset toimenpiteet, jotka ovat tarpeen huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laittoman kaupan estämiseksi ja rankaisemiseksi.

2. Sopimuspuolet sitoutuvat hallinnollisin ja rikosoikeudellisin keinoin estämään kaikenlaisten huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden mukaan lukien kannabiksen laittoman viennin sekä tällaisten tuotteiden ja aineiden myynnin, hankkimisen ja välittämi-

8 – EYVL L 176, s. 1 ja 17.

sen sekä rankaisemaan siitä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 74, 75 ja 76 artiklan asiaa koskevien määräysten soveltamista."[9]

B *Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimukset*

11. New Yorkissa 30.3.1961 tehdyn huumausaineyleissopimuksen 36 artiklassa määrätään seuraavaa:

"1. Huomioon ottaen perustuslailliset määräyksensä jokaisen sopimuspuolen tulee ryhtyä toimenpiteisiin huumausaineiden viljelyn, tuotannon, valmistuksen, uuttamisen, valmistamisen, hallussapidon, tarjoamisen, kaupaksi tarjoamisen, jakelun, oston, myynnin, kaikenlaisen luovuttamisen, välityksen, lähettämisen, kauttakulkutoimituksen, kuljetuksen, tuonnin ja viennin vastoin tämän yleissopimuksen määräyksiä ja muun toiminnan, mikä sellaisen sopimuspuolen mielestä on vastoin tämän yleissopimuksen määräyksiä, saattamiseksi rangaistavaksi, kun se on tehty tahallisesti, ja että törkeistä rikoksista määrätään riittävä rangaistus, etupäässä vankeutta tai muita vapausrangaistuksia.

2. Mikäli ei sopimuspuolen perustuslaillisista määräyksistä, oikeusjärjestyksestä tai sisäisestä lainsäädännöstä muuta johdu,

a) 1) jokainen kohdassa 1 luetelluista rikoksista, jos se on tehty eri maissa, katsotaan erilliseksi rikokseksi;

– –

3. Tämän artiklan määräyksiä rajoittavat asianomaisen sopimuspuolen antamat toimivaltaa koskevat rikosoikeudelliset säännökset.

4. Millään tämän artiklan määräyksellä ei ole vaikutusta siihen periaatteeseen, jonka mukaan tässä tarkoitetut rikokset on määriteltävä, niistä on nostettava syytteet ja niistä on rangaistava kunkin sopimuspuolen kansallisen lainsäädännön mukaisesti."

9 – Nämä määräykset liittyvät lailliseen kaupankäyntiin ja välttämättömään valvontaan.

12. Vuonna 1971 tehdyn psykotrooppisia aineita koskevan yleissopimuksen 22 artikla vastaa sisällöltään käytännöllisesti vuoden 1961 yleissopimuksen 36 artiklan sisältöä.

## III Pääasian tosiseikat ja ennakkoratkaisukysymykset

13. Bergens tingrett (Bergenin alioikeus (Norja)) määräsi Belgian kansalaiselle, Léopold Henri Van Esbroeckille 2.10.2000 viiden vuoden vapausrangaistuksen tämän syyllistyttyä 1.6.1999 huumausaineiden laitonta maahantuontia koskevaan rikokseen.

14. Suoritettuaan puolet rangaistuksesta ja päästyään ehdonalaiseen vapauteen Van Esbroeck palasi kotimaahansa, jossa 27.11.2002 aloitettiin rikosoikeudenkäynti, jossa häntä syytettiin siitä, että hän oli 31.5.1999 vienyt maasta seuraavana päivänä Norjaan kuljettamansa aineet, ja Correctionele Rechtbank van Antwerpen tuomitsi hänet 19.3.2003 antamallaan tuomiolla vuodeksi vankilaan, ja muutoksenhaun yhteydessä Hof van Beroep te Antwerpen vahvisti tuomion 9.1.2004 tehdyllä toisella päätöksellä.

15. Asianomainen henkilö teki asiasta kassaatiovalituksen ja väitti, että yleissopimuksen 54 artiklassa vahvistettua ne bis in idem -periaatetta on loukattu.

16. Ennen päätöksensä tekemistä Hof van Cassatie (kassaatiotuomioistuin) esitti yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat kysymykset:

"1) Onko – – yleissopimuksen 54 artiklaa 25.3.2001 lähtien henkilöön, jota vastaan norjalainen tuomioistuin on saman teon perusteella nostanut syytteet ja josta se on hänet tuominnut 2.10.2000 antamallaan tuomiolla silloin, kun kyseinen seuraamus on jo kärsitty, vaikka Euroopan unionin neuvoston sekä Islannin tasavallan ja Norjan kuningaskunnan välisen, 18.5.1999 tehdyn sopimuksen – – 2.1 artiklan mukaan – – yleissopimus (ja erityisesti 54 artikla) pannaan täytäntöön ja sitä sovelletaan vasta 25.3.2001 alkaen?

2) Jos vastaus ensimmäiseen kysymykseen on myöntävä, onko – – yleissopimuksen 54 artiklaa, luettuna yhdessä kyseisen yleissopimuksen 71 artiklan kanssa, tulkittava siten, että sellaisia rangaistavia tekoja, jotka muodostuvat samojen huumausaineiden ja kaikenlaisten psykotrooppisten aineiden, kannabis mukaan lukien, hallussapidosta maastavientiä tai maahantuontia varten ja joista noste-

taan joko viennin tai tuonnin perusteella syytteet niissä eri valtioissa, jotka ovat allekirjoittaneet – – yleissopimuksen tai panneet täytäntöön Schengenin säännöstön ja soveltaneet sitä, on pidettävä mainitussa 54 artiklassa tarkoitettuna 'samana tekona'?"

## IV Asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa

17. Tässä ennakkoratkaisumenettelyssä kirjallisia huomautuksiaan ovat esittäneet Van Esbroeck ja komissio sekä Alankomaiden, Tšekin, Itävallan, Puolan ja Slovakian hallitukset, ja neljän ensin mainitun edustajat ovat osallistuneet 22.9.2005 pidettyyn istuntoon, jossa ne esittivät suulliset huomautuksensa.

## V Ennakkoratkaisukysymysten arviointi

### A *Ne bis in idem -periaatteen luonne ja perusta*

18. Asiassa Gözütok ja Brügge antamassani ratkaisuehdotuksessa (48 kohta ja sitä seuraavat kohdat), johon olen edellä viitannut, katsoin yleissopimuksen 54 artiklan tosiasialliseksi ilmaukseksi siitä periaatteesta, jolla estetään henkilöä joutumasta saman lainvastaisen teon johdosta useammin kuin kerran rikosoikeudellisen menettelyn kohteeksi ja mahdollisesti toistuvasti rangaistavaksi, koska tämä johtaa kestämättömään toistuvaan rankaisuoikeuden käyttöön.

19. Totesin tuolloin lisäksi, että tämän periaatteen perustana ovat kaikille oikeusjärjestyksille yhteiset kaksi peruspilaria, joista toinen on oikeusvarmuus ja toinen kohtuus. Lakia rikkoneen henkilön on voitava tietää, että hän on sovittanut tekonsa rangaistuksen täytäntöönpanon myötä eikä hänen tarvitse pelätä uusia seuraamuksia. Jos hänet on vapautettu syytteestä, hänen on voitava olla varma siitä, ettei syytettä voida nostaa uudestaan uudessa menettelyssä.

20. On muistettava myös, että kaikilla seuraamuksilla on kaksinkertainen tavoite: rankaiseva ja varoittava. Niillä pyritään rankaisemaan teon vuoksi ja estämään rikoksen tekijöitä ja muita mahdollisia lain rikkojia tekemästä oikeudellisesti moitittavia tekoja. Näiden tavoitteiden toteuttamiseksi seuraamuksen on siis oltava oikeasuhteinen ja sillä on voitava sovittaa se teko, joka on rankaisemisen kohteena, minkä lisäksi sen on samalla toimittava varoittavana esimerkkinä. Kohtuusperiaate, jonka välineenä oikeasuhteisuus toimii, estää näin ollen seuraamusten kertautumisen.

21. Ne bis in idem -periaatteelle on siis kaksi perustetta. Yhtäältä periaate ilmentää kansalaisen oikeudellista suojaamista rikosoikeudellisilta toimenpiteiltä, mikä johdetaan oikeudesta saada asianmukainen oikeudenkäynti ja oikeudenmukainen tuomio, [10] joilla on joissakin Schengenin säännöstöä toteuttavissa valtioissa perustuslaillinen asema. [11] Toisaalta kyse on oikeusjärjestyksen sellaisesta rakenteellisesta edellytyksestä, jonka legitimiteetti perustuu oikeusvoimaisuuden kunnioittamiseen. [12]

22. Hof van Cassatien kysymyksiin annettavan vastauksen ohjenuoraksi on otettava nämä molemmat näkökohdat siten, että myös yleissopimuksen 54 artiklan tarkoitus otetaan huomioon.

B *Ne bis in idem -periaatteen tarkoitus Schengenin säännöstössä*

23. Tähän säännöstöön, [13] jolla tunnustetaan ne bis in idem -periaatteen kansainvälinen pätevyys, sisältyy sääntö, joka palvelee Euroopan yhdentymistä ja jolla luodaan yhteinen vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuva alue.

24. Tarkastusten asteittainen lakkauttaminen rajoilla on välttämätön askel tämän yhteisen alueen saavuttamiseksi, vaikka hallinnollisten esteiden poistaminen avaakin mahdollisuuksia myös niille, jotka käyttävät hyväkseen valvonnan vähentämistä laajentaakseen lainvastaista toimintaansa.

25. Tämän vuoksi yhteistyötä on pakko lisätä erityisesti poliisi- ja turvallisuusasioissa valtioiden välillä siten, että valtioilla on vetovastuu rikollisuuden torjunnassa eurooppalaisissa yhteiskunnissa ja ne tekevät yhteistyötä oikeusjärjestyksen vakauden säi-

10 – Lisäksi on korostettava sitä, että ne bis in idem -periaatteella henkilöitä suojellaan epäinhimilliseltä ja ihmisarvoa alentavalta kohtelulta, jona on pidettävä käytäntöä toistuvien seuraamusten määräämisestä samasta rikkomisesta.

11 – Yksilöille annettavana takeena tämä periaate on sisällytetty kansainvälisiin sopimuksiin, kuten 19.12.1966 tehtyyn kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevaan kansainväliseen yleissopimukseen (14 artiklan 7 kohta) tai ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamista koskevan yleissopimuksen seitsemänteen lisäpöytäkirjaan (4 artikla). Nämä asiakirjat koskevat kuitenkin periaatetta kansallisella tasolla, ja niillä varmistetaan sen voimassaolo kunkin valtion alueella. Yhdistyneiden Kansakuntien ihmisoikeustoimikunta on katsonut, että mainitun kansainvälisen yleissopimuksen 14 artiklan 7 kohtaa ei sovelleta ulkomaisiin oikeusvoimaisiin tuomioihin (res iudicata) (YK:n ihmisoikeustoimikunta, 2.11.1987).

12 – Näitä seikkoja on korostanut Vervaele, J. A. E. kirjoituksessaan "El principio *ne bi in idem* en Europa. El Tribunal de Justicia y los derechos fundamentales en el espacio judicial europeo", *Revista General de Derecho Europeo*, nro 5, lokakuu 2004 (iustel.com).

13 – Ne bis in idem -periaatteen soveltamisen osalta säännöstön edeltäjä on 25.5.1987 tehty Brysselin yleissopimus, joka ei ollut kovin menestyksekäs mutta jonka ansiona on se, että Schengenin yleissopimuksen 54–58 artikla perustuu siihen, kuten Blanco Cordero, I. on todennut kirjoituksessaan "El principio *ne bis in idem* en la Unión Europea", *Diario La Ley*, nro 6285, 30.6.2005.

lyttämiseksi. Seuraamusmenettelyjä on kuitenkin tehostettava ilman, että rajoitetaan demokraattisessa oikeusvaltiossa kansalaisille erottamattomasti kuuluvia takeita.

26. Tähän pyritään yleissopimuksen 54 artiklalla, jolla asiassa Gözütok ja Brügge ja asiassa Miraglia annettujen edellä mainittujen tuomioiden mukaisesti (ensin mainitun tuomion 38 ja jälkimmäisen tuomion 32 kohta) varmistetaan kansalaisten vapaa liikkuvuus unionissa; tämä tavoite vahvistetaan EU 2 artiklan ensimmäisen kohdan neljännessä luetelmakohdassa.

C *Yleissopimuksen 54 artiklan ajallinen soveltaminen (ensimmäinen ennakkoratkaisukysymys)*

27. Schengenin säännöstö on velvoittanut Belgiaa 1.5.1999 alkaen ja Norjaa 25.3.2001 alkaen. Teko, josta Van Esbroeckia syytetään, tapahtui 31.5. ja 1.6.1999, ja sen seurauksena hänet tuomittiin Norjassa 2.10.2000 syyllisenä kiellettyjen aineiden laitonta maahantuontia koskevaan rikokseen ja Belgiassa 19.3.2003 syyllisenä samojen tuotteiden laittomaan maastavientiin.

28. Näiden tapahtumien ajallisen järjestyksen vuoksi kansallinen tuomioistuin kysyy, voiko yleissopimuksen 54 artiklaan sisältyvä kaksoisrangaistuksen kielto, joka ei ollut voimassa Norjassa ensimmäisen tuomion antamishetkellä, olla esteenä uuden rangaistuksen määräämiselle Belgiassa.

29. On todettava, että Schengenin säännöstöön ei sisälly määräystä, joka koskisi erityisesti yleissopimuksen 54 artiklan voimaantuloa tai sen ajallisia vaikutuksia.

30. Ratkaisu ennakkoratkaisukysymyksen esittäneen tuomioistuimen tulkintaongelmaan, josta kaikki ennakkoratkaisumenettelyyn osallistuneet hallitukset ovat Slovakian hallitusta lukuun ottamatta olleet samaa mieltä, löytyy epäilemättä ne bis in idem -periaatteen olemuksesta ja perustasta.

31. Tämä periaate, jota pidetään aineellisena yksilöllisenä oikeutena, jonka tarkoituksena on se, että ketään, joka on syyllistynyt rikkomiseen ja suorittanut rangaistuksensa, ei syytetä uudelleen eikä hänelle määrätä uutta rangaistusta, toteutuu täysin näiden edellytysten täyttyessä sillä hetkellä, kun julkiselle vallalle syntyy ikään kuin mitalin kääntöpuolena velvollisuus pidättäytyä kaikista seuraamustoimista. Aiemmin annettu lopullinen tuomio on edellytyksenä tämän periaatteen soveltamiselle.

32. Belgialainen tuomioistuin aloitti siis rikosoikeudenkäynnin Van Esbroeckia vastaan ja määräsi hänelle rangaistuksen, vaikka ulkomailla oli jo annettu tuomio samalla,

kun yleissopimuksen 54 artikla sitoi kumpaakin valtiota. Tässä tilanteessa ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin toteaa Hof van Cassatielle, että mainittu määräys on voimassa pääasian tilanteen kaltaisessa tilanteessa.

34. Jos yleissopimuksen 54 artikla ymmärretään menettelyllisessä mielessä, ratkaisu on sama, koska tällaisia sääntöjä sovelletaan kyseisen artiklan voimaantulon jälkeen aloitettuihin menettelyihin nimenomaisen vastakkaisen määräyksen puuttuessa, ja pääasia pantiin vireille Belgiassa sen jälkeen, kun mainitusta määräyksestä oli tullut Belgiassa ja Norjassa sitova.

33. Asiassa Gözütok ja Brügge antamassani edellä mainitussa ratkaisuehdotuksessa olen ollut sillä kannalla (114 kohta), että ne bis in idem -periaate ei ole menettelysääntö vaan päinvastoin sellaisten oikeusjärjestysten antama perustavanlaatuinen tae, jotka Euroopan unionin jäsenvaltioiden oikeusjärjestysten tavoin perustuvat siihen, että yksityisille turvataan tietty määrä oikeuksia ja vapauksia suhteessa julkiseen valtaan.[14] Tämän mukaisesti vaikka katsottaisiin, että mainitun periaatteen soveltamiseksi jälkimmäiseen asiaan sovellettavat oikeussäännöt ovat ne, jotka olivat voimassa, ensimmäistä asiaa ratkaistaessa, tai jopa ne, jotka olivat voimassa kun rikos tehtiin, nykyisiä oikeussääntöjä olisi kuitenkin sovellettava taannehtivasti, koska ne ovat syytetyn kannalta edullisempia mainituissa oikeusjärjestyksissä yhteisesti hyväksytyn rikospoliittisen perusperiaatteen mukaisesti.

D *Samuuden määrittely (toinen ennakkoratkaisukysymys)*

1. Alustavia täsmennyksiä

35. Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin pyytää, että yleissopimuksen 54 artiklaan sisältyvän ilmauksen "samasta teosta" merkitystä arvioitaisiin tarkemmin.

36. Sen selvittäminen, ovatko tietyn rikosasian vireille saattamiseen liittyvät teot samoja kuin aiemman rikosasian vireille saattamiseen liittyvät teot, on perustavanluonteinen osa lainkäyttötehtävää, ja siihen on pätevä ainoastaan sellainen tuomioistuin, joka tuntee välittömästi arviointinsa perustana olevan todellisuuden, tämän kuitenkaan rajoittamatta asianmukaista muutoksenhakua toisessa oikeusasteessa.

14 – Queralt Jiménez, A. toteaa tutkimuksessaan *La incidencia en la jurisprudencia constitucional de la autoridad interpretativa de las sentencias del Tribunal Europeo de Derechos Humanos. Especial referencia al caso español* (valmisteilla oleva väitöskirja), että Espanjan Tribunal Constitucionalin 16.1. antamaa tuomiota nro 2/2003 (Boletín Oficial del Estado nro 219, 2003) analysoitaessa on mahdollista havaita, että ne bis in idem -periaatteella on kaksi puolta: aineellinen ja menettelyllinen. Ensin mainittu tarkoittaa sitä, että on mahdotonta rangaista ketään kahta tai useampaa kertaa tietystä käyttäytymisestä siitä riippumatta, määrääkö rangaistukset sama seuraamuksia määräävä elin tai määrätäänkö ne osana yhtä ainoaa menettelyä. Jälkimmäinen menettelyllinen puoli tarkoittaa uuden oikeudenkäynnin aloittamista koskevaa kieltoa sellaisesta teosta, josta on jo tehty lopullinen päätös, joka on ollut joko langettava tai vapauttava, siten, että tehtyjen oikeudellisten päätösten lainvoima on turvattu. Lisäksi itsenäisenä oikeutena mainitaan kaksinkertaista rikosoikeudenkäyntiä koskeva kielto, joka liittyy oikeuteen saada oikeudenmukainen oikeudenkäynti mutta jolla on välittömiä vaikutuksia ne bis in idem -periaatteeseen.

37. Yhteisöjen tuomioistuimen on näin ollen vältettävä kiusaus ryhtyä tähän kenenkään puolesta. Yhteisöjen tuomioistuimen tehtävänä on ainoastaan antaa tulkintaa varten kriteerejä, joissa kyseisen säännöksen perusta ja tarkoitus huomioon ottaen osoitetaan soveltuvin tapa saavuttaa yhtenäinen kohtelu koko Euroopan unionin alueella.

38. Asian tarkastelun tässä vaiheessa tunnustan, että luettuani nopeasti toisen Hof van Cassatien esittämistä kysymyksistä ryhdyin laatimaan määritelmää määrittelemättömälle oikeudelliselle käsitteelle "sama teko" antaakseni yhteisön oikeuden mukaisia itsenäisiä suuntaviivoja, joiden pohjalta voitaisiin antaa yleinen kriteeri mahdollisia tulevaisuudessa käsiteltäviä asioita varten.

39. Tämä tehtävä osoittautui ylimitoitetuksi ja kaiken lisäksi mahdottomaksi, koska rikospoliittiset tilanteet ja rikosoikeudenkäynnin luonne vaikeuttavat yleispätevien perusteiden laatimista niin, että lähtökohta, joka olisi hyödyllinen joidenkin rikosoikeudellisten luokittelujen tai tietyntyyppisen osallisuuden osalta, voi olla epäasianmukainen muissa tapauksissa. [15]

15 - Dannecker, G. arvioi kirjoituksessaan "La garantía del principio *ne bis in idem* en Europa", *Dogmática y ley penal. Libro homenaje a Enrique Bacigalupo*, osa I, Madrid 2004, s. 157 ja 176, tämän periaatteen piirteitä, kun kyseessä on rikollisryhmien yhteistyö tai tietyt jatketut rikokset, kuten aseiden laiton hallussapito (s. 168).

40. Lienee järkevämpää omaksua kanta, joka on näiden ääripäiden väliltä, siten, että pääasian oikeudenkäynnin tosiseikkoihin uppoutumatta arvioidaan tapauksen erityisiä olosuhteita, jotta kansallista tuomioistuinta voidaan auttaa sellaisten sääntöjen avulla, joiden tarkoituksena on riita-asian ratkaiseminen sen oikeussäännön hengen mukaisesti, jonka tulkitseminen on merkityksellistä tässä ennakkoratkaisumenettelyssä.

2. Käsitteen perustuminen puhtaasti tosiseikkoihin

41. Tämä valikoiva lähestymistapa piilee Hof van Cassatien kysymyksessä, kun kyseinen tuomioistuin vaatii sen selvittämistä, onko huumausaineiden tai psykotrooppisten aineiden laittomassa kuljettamisessa yleissopimuksen allekirjoittaneiden maiden välillä kyse "samasta teosta" 54 artiklassa tarkoitetulla tavalla vai onko päinvastoin kunkin valtion rangaistava niistä erillisinä rikkomisina.

42. Tämän kysymyksen merkitys on ilmeinen eikä pelkästään kysymyksen oikeudellisen monimutkaisuuden vuoksi vaan sen vuoksi, että tässä rikollisuusmuodossa toistuu usein samantapainen toiminta. Oikeus-

kirjallisuudessa nämä ongelmat on tuotu julki, [16] ja todellisuus on ne vahvistanut. [17]

43. Näin ollen on määritettävä tarkemmin ne bis in idem -periaatteen toisen osatekijän käsite, jolloin on otettava huomioon kolme näkökohtaa: yksinomaan tosiseikoissa pitäytyminen, oikeudellisen luonnehdinnan painottaminen ja rikosoikeudessa suojellun oikeushyvän korostaminen.

44. Lingvistinen lähestymistapa puoltaa ensin mainittua mahdollisuutta. Yleissopimuksen espanjankielinen toisinto, jossa lukee "por los mismos hechos", on yksiselitteinen. Myöskään muut kieliversiot eli saksa ("wegen derselben Tat"), ranska ("pour les mêmes faits"), englanti ("for the same acts"), italia ("per i medesimi fatti") ja hollanti ("wegens dezelfde feiten"), eivät ole kiistanalaisia, koska kaikissa viitataan samaan tekoon, idem factumiin eli niihin tapahtumiin, joita tuomarin on arvioitava historiallisena ilmiönä tekemällä siitä asianmukaiset oikeudelliset päätelmät.

45. Tämä kanta vahvistuu, kun otetaan huomioon tämän kansalaisille annetun perustavanlaatuisen takeen perusta ja merkitys: vapaa liikkuvuus Schengenin alueella edellyttää sitä, että teon tekijä tietää, että kun jäsenvaltiossa tuomio on annettu ja seuraamus pantu täytäntöön tai kun hänen tapauksessaan jäsenvaltio on hänet lopullisesti vapauttanut, hän voi liikkua tällä alueella pelkäämättä sitä, että häntä vastaan nostetaan syytteitä toisessa valtiossa sillä perusteella, että kyseinen toiminta muodostaa tämän toisen valtion oikeusjärjestyksessä erillisen rikoksen. Jos jälkimmäinen mahdollisuus hyväksyttäisiin, EU 2 artiklan ensimmäisen kohdan neljännen luetelmakohdan tarkoitus menettäisi merkityksensä ja Schengenin alueella syntyisi liikkumisen vapaudelle niin monta estettä kuin on rikosoikeudellisia järjestelmiäkin, joilla on kaiken lisäksi ja unionin neuvoston hyväksymien puitepäätösten yhdenmukaistamispyrkimyksistä huolimatta voimakkaasti kansallinen leima.

46. Samoista syistä on hylättävä myös suojatun oikeushyvän kriteeri, koska se on siinä määrin sidoksissa valtioiden kriminaalipoliittisiin legitiimeihin valintoihin, että sen avulla on mahdollista rangaista monta kertaa

16 – Vervaele, J. A. E. on em. kirjoituksessaan huomauttanut, että asiassa Gözütok ja Brügge annetun tuomion jälkeen avoinna on yhä olennaisen tärkeitä kysymyksiä, kuten samuuden täsmentäminen. Van den Wyngaert, C. ja Stessens, G. ovat pohtineet kirjoituksessaan "The international *non bis in idem* principle: resolving some of the unanswered questions", *International and Comparative Law Quarterly*, nide 48, lokakuu 1999, s. 789, sitä, syyllistyykö yksityishenkilö maiden välisessä huumausaineiden laittomassa kuljetuksessa kahteen rikokseen eli aineiden vientiin ja tuontiin. Dannecker, G. käyttää em. kirjoituksessaan s. 167 ja 168 samaa esimerkkiä.

17 – Asiassa 493/03, Hiebeler, Cour d'appel de Bordeaux halusi selvittää, muodostaako huumausaine-erän kuljettaminen rajojen ylitse ne bis in idem -periaatetta sovellettaessa kaksi eri tekoa, joista voidaan rangaista kummassakin jäsenvaltiossa. Yhteisöjen tuomioistuin ei lausunut asiasta, koska asia poistettiin rekisteristä 30.3.2004 tehdyllä päätöksellä pääasian oikeudenkäynnin menetettyä kohteensa. Samantapaiset kysymykset edelleen huumausaineiden laittoman kansainvälisen kaupan osalta ovat yhteisöjen tuomioistuimelle esittäneet Rechtbank 's-Hertogenbosch (mainitun Brabanten kaupungin tuomioistuin) (asia C-150/05, Van Straaten) ja Hof van Beroep te Antwerpen (asia C-272/05, Bouwens). Kumpikin ennakkoratkaisumenettely on parhaillaan vireillä.

samasta teosta, mikä on yleissopimuksen 54 artiklassa vahvistetun pyrkimyksen vastaista.

47. Jos pelkkien tosiseikkojen asemesta arvioitaisiin rikkomisia oikeudellisesti tai niitä arvoja, joita ne bis in idem -periaatteella suojellaan, ne bis in idem -periaate ei koskaan toimisi kansainvälisissä yhteyksissä. [18]

48. Tämä seikka selittää todennäköisesti sen, että toisin kuin kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevassa kansainvälisessä yleissopimuksessa, jolla kielletään kaksinkertaiset seuraamukset samasta "rikoksesta" (14 artiklan 7 kohta), ja ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamista koskevan yleissopimuksen seitsemännessä lisäpöytäkirjassa, jossa viitataan "rikokseen" samassa tarkoituksessa (4 artikla) [19] – kummassakin asiakirjassa käsitellään periaatteen kansallista ulottuvuutta – muissa sopimuksissa, joissa käsitellään periaatteen kansainvälistä ulottuvuutta, pitäydytään tiukasti tosiseikkoihin perustuvassa kannassa. [20] Helleenien tasavallan aloitteessa neuvoston puitepäätöksen tekemiseksi ne bis in idem -periaatteen soveltamisesta [21] omaksuttiin samanlainen kriteeri määriteltäessä ilmaus "samuus" tarkoittamaan "tilannetta, jossa toinen rangaistava teko johtuu yksinomaan samoista tai olennaisesti samoista tosiseikoista, riippumatta teon oikeudellisesta luonteesta" (1 artiklan e kohta).

49. Toisaalta tässä asiassa on todettava, että Belgian sisäasiainministeriö ja oikeusministeriö laativat 10.12.1998 hallinnollisen kiertokirjeen, [22] jossa ilmoitettiin, että yleissopimuksen 54 artiklan osalta ei edellytetä oikeudellisten luonnehdintojen vaan ainoas-

18 – Näin toteaa Dannecker, G. em. kirjoituksessaan s. 175.

19 – Tältä osin Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytäntö on ristiriitainen. Asiassa 33/1994/480/562, Gradinger v. Itävalta, 23.10.1995 annetussa tuomiossa (A-sarja, nro 328-C) vahvistettiin samuus tosiseikkojen pohjalta oikeudellisesta luonnehdinnasta riippumatta, mutta asiassa 84/1997/868/1080, Oliveira v. Sveitsi, 30.7.1998 annetussa tuomiossa (Kok. 1998-V) päädyttiin toiselle kannalle. Näyttää siltä, että asiassa 37950/97, Franz Fischer v. Itävalta, 29.5.2001 annetussa tuomiossa on kumpaakin ennakkotapausta soviteltu yhteen tosiseikkojen pohjalta, mutta asiassa 33402/96, Göktan v. Ranska, 2.7.2002 annetussa tuomiossa (Kok. 2002-V) lähtökohtana oli jälleen oikeudellinen samanlaisuus.

20 – Entisen Jugoslavian ja Ruandan kansainvälisten tuomioistuinten perussäännöissä mainitaan "kansainvälisen humanitaarisen oikeuden vakaviin rikkomisiin johtaneet teot" (ensin mainitun perussäännön 10 artiklan 1 kohta ja jälkimmäisen perussäännön 9 artiklan 1 kohta). Yleissopimuksessa yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamisesta (EYVL 1995, C 316, s. 49) ja sellaisen lahjonnan, jossa on osallisina Euroopan yhteisöjen virkamiehiä tai Euroopan unionin jäsenvaltioiden virkamiehiä, torjumista koskevassa yleissopimuksessa (EYVL 1997, C 195, s. 2) esiintyy sananmuoto "samojen tosiseikkojen perusteella" (ensin mainitun sopimuksen 7 artiklan 1 kohta ja jälkimmäisen sopimuksen 10 artiklan 1 kohta). Euroopan unionin perusoikeuskirjassa (EYVL 2000, C 364, s. 1) käytetään kuitenkin kriteerinä rikoksen samuutta (idem crimem) ("Ketään ei saa tutkia uudelleen tai rangaista oikeudenkäynnissä rikoksesta, josta hänet on jo unionissa lopullisesti vapautettu tai tuomittu syylliseksi lain mukaisesti", 50 artikla), ja tämä toistuu sopimuksessa Euroopan perustuslaiksi (II-110 artikla) (EUVL 2004, C 310, s. 1).

21 – EUVL 2003, C 100, s. 24.

22 – "Circulaire interministérielle sur l'incidence de la convention de Schengen en matière de contrôle frontalier et de coopération policière et judiciaire" (Moniteur belge, nro 20, 29.1.1999, s. 2714).

taan tosiseikkojen samuutta. [23] Jotkin belgialaiset tuomioistuimet ovat noudattaneet tätä ohjetta. [24]

3. Pääasian erityistilanne

50. Esitetyt näkökohdat vahvistuvat arvioitaessa riidanalaisen asian olosuhteita.

51. On kiistatonta, että aineellisesti se tapahtuma, josta Van Esbroeck sai Norjassa rangaistuksen, on sama kuin se tapahtuma, joka on Belgiassa syytteiden ja tuomion perusteena: 31.5. ja 1.6.1999 tapahtunut huumausaine-erän luvaton kuljettaminen yhdestä maasta toiseen. Tällä teolla on kummassakin valtiossa erilainen oikeudellinen luonnehdinta: Belgiassa kyse on mainittujen laittomien aineiden viennistä ja Norjassa niiden tuonnista. Jos samuus arvioidaan yksinomaan tosiasioiden perusteella, yleissopimuksen 54 artikla suojaa Van Esbroeckia, mutta jos samuudelle annetaan oikeudellinen merkitys, kaksinkertainen seuraamus on mahdollinen.

52. Tämä jälkimmäinen vaihtoehto on mielestäni hylättävä kolmestakin syystä. Ensinnäkin tällainen suppea ratkaisu olisi ristiriidassa yksilön ihmisarvoa suojelevien perustavanlaatuisten takeiden laajan oikeusvoiman kanssa. Lisäksi tämä ratkaisu on täysin yleissopimuksen 54 artiklassa annetun kansalaisten vapaata liikkuvuutta koskevan tavoitteen vastainen, koska tällöin henkilö, joka on sovittanut tekonsa, joutuu Damokleen miekan alle odottamaan uusia rangaistuksia siirtyessään pois siitä oikeusjärjestyksestä, jossa on rikoksensa sovittanut. Lopuksi sanottakoon, että on järjenvastaista puhua tuonnista ja viennistä alueella, jolla on voimassa sellainen oikeusjärjestys, jolla pyritään nimenomaan sekä henkilöitä että tavaroita koskevien rajojen poistamiseen. [25]

23 – Yhdeksännen kansainvälisen rikosoikeudellisen kongressin päätelmissä, jotka hyväksyttiin Haagissa 29.8.1964, esitettiin "samuuden" käsitteen ymmärtämistä puhtaasti tosiseikkojen pohjalta (teksti on saatavilla teoksessa *Zeitschrift für Strafrechtswissenschaften*, 1965, s. 184–193, erityisesti s. 189–190). Alankomaiden ja Ranskan korkeimmat tuomioistuimet ovat hyväksyneet tämän painotuksen (Hoge Raadin 13.12.1994 antama tuomio (Ars Aequi, 1995, s. 720) ja Cour de cassationin 13.12.1983 antama tuomio (Bulletin nro 340), jotka Weyembergh, A. mainitsee kirjoituksessaan "Le principe *ne bis in idem*: pierre d'achoppement de l'espace pénal européen?", *Cahiers de droit européen*, 204, nrot 3 ja 4, s. 349).

24 – Tribunal correctionnel de Eupen on 3.4.1995 antamassaan tuomiossa (julkaistu *Revue de droit pénal et de criminologie* -lehdessä *marraskuussa 1996, s. 1159) katsonut, että vaikka henkilön osallistuminen Belgian ja Saksan välillä tehtyyn toimeen tarkoittaa 30.3.1961 tehdyn New Yorkin huumausaineyleissopimuksen 36 artiklan nojalla kahta rikkomista, ei ole hyväksyttävää, että Belgian tuomioistuimissa aloitetaan rikosoikeudenkäynti tässä maassa tehdyn rikkomisen vuoksi, koska kyseessä on rikosoikeudellisesti yksi ainoa teko ja sen tekijä on jo tuomittu Saksassa. Brammertz, S. on edellä mainitun lehden samassa numerossa s. 1063–1081 olevassa kirjoituksessaan "Trafic de stupefiants et valeur internationale des jugements répressifs à la lumière de Schengen" pannut merkille, että Belgian oikeuskäytäntö on ennen Schengenin säännöstön voimaantuloa ollut ristiriidassa ne bis in idem -periaatteen kansainvälisen soveltamisen kanssa.*

25 – Brammertz, S. on em. kirjoituksessaan s. 1077–1078 todennut, että Schengenin sopimuksen jälkeen ei voida väittää, että kahden Schengenin alueeseen liittyneen maan välillä tapahtuva huumausaineiden laiton kauppa muodostuu eri teoista, joista voidaan määrätä kaksinkertainen seuraamus, koska henkilöiden ja tavaroiden vapaa liikkuvuus edellyttää luottamuksen ilmapiiriä, jonka on heijastuttava rajat ylittävien rikosten analysointiin ja arviointiin. "Miksi kuljetus Eupenin ja Liègen välillä on ymmärrettävä yhdeksi ainoaksi rikolliseksi teoksi ja vastaava kuljetus Eupenin ja Aachenin välillä on jaettava kahdeksi eri teoksi sellaisen rajan perusteella, jota ei ole näkyvästi merkitty?"

4. Yleissopimuksen 71 artikla

53. Tämän määräyksen perusteella sopimuspuolina olevien valtioiden on ryhdyttävä tarpeellisiin toimiin huumausaineiden laittoman kaupan torjumiseksi niiden Yhdistyneiden Kansakuntien sopimusten, erityisesti huumausaineita ja psykotrooppisia aineita koskevan yleissopimuksen mukaisesti, jotka velvoittavat pitämään eri rikoksina rikkovia toimia, jos ne tehdään eri maissa (ensin mainitun sopimuksen 36 artikla ja jälkimmäisen 22 artikla).

54. Näennäisesti edellä mainitut määräykset ovat ristiriidassa sen kanssa, mitä tämän ratkaisuehdotuksen edeltävissä kohdissa on todettu, mutta kun määräysten sisältöä arvioidaan tarkasti, voidaan huomata, että ne eivät suinkaan kyseenalaista edellä todettua vaan vahvistavat sen.

55. Yleissopimuksen 71 artiklassa vaaditaan jäsenvaltioita jatkamaan Schengenin sopimuksen rajoissa taistelua tällaista rikollisuutta vastaan ja tältä osin se liittyy edelleen Yhdistyneiden Kansakuntien vastaaviin yleissopimuksiin. Tämän artiklan soveltamisala on yleinen, eikä siinä rajoiteta 54 artiklan soveltamista.

56. Tämän lähtökohdan mukaan mainittuja Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimuksia on arvioitava niiden historiallisessa ja lainsäädännöllisessä yhteydessä, koska 22 ja 36 artiklalla sopimuspuolia ei velvoiteta ryhtymään toimenpiteisiin tähän laittomaan kauppaan vaikuttavan toiminnan torjumiseksi ehdoitta vaan kunkin oikeusjärjestelmän asettamissa rajoissa. Yleissopimuksen 54 artikla on osa niiden valtioiden oikeutta, jotka ovat yleissopimuksen parafoineet, jolloin edellä mainitut artiklat eivät voi kumota sen vaikutusta.

57. Ei pidä myöskään unohtaa sitä, että edellä mainitut Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimukset laadittiin yhtenäisen sääntelyn puuttuessa huumeiden, huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laittoman kaupan torjumiseksi maailmanlaajuisesti. Tämä näkökohta antaa mainituille 22 ja 36 artiklalle niiden todellisen merkityksen, joka on se, että kun teot on tehty useissa sopimuspuolina olevissa valtioissa, niistä voidaan nostaa syytteet ja rangaista missä tahansa näistä valtioista, jolloin joidenkin maiden mahdollisesta heikkoudesta huolimatta tekijät eivät jää rankaisematta. Näin ollen tällä tarkoituksella ei ole merkitystä Schengenin alueella, joka perustuu jäsenvaltioiden vastavuoroiseen luottamukseen kunkin rikosoikeudelliseen järjestelmään, kuten totesin asiassa Gözütok ja Brügge antamassani ratkaisuehdotuksessa (124 kohta), minkä yhteisöjen tuomioistuin vahvisti 11.2.2003 antamassaan tuomiossa (33 kohta). [26]

26 – Toimenpideohjelmassa rikosoikeudellisten päätösten vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen täytäntöönpanemiseksi (EYVL 2001, C 12, s. 10) otetaan ne bis in idem -periaate huomioon yhtenä tähän tarkoitukseen soveltuvana keinona (s. 12). Sama todetaan myös komission tiedonannossa neuvostolle ja Euroopan parlamentille rikosoikeudellisten päätösten vastavuoroisesta tunnustamisesta ja jäsenvaltioiden välisen luottamuksen lujittamisesta (KOM(2005) 195 lopullinen, s. 4).

58. Yhteenvetona voidaan sanoa, että edellä mainituilla artikloilla pyritään estämään tietyn käyttäytymisen jääminen aineellisesti ilman seuraamusta, mutta kun käyttäytymisestä on rangaistu Schengenin säännöstön kaltaisissa oikeusjärjestyksissä, joissa hyväksytään ne bis in idem -sääntö, uuden rangaistuksen määrääminen ei ole mahdollista. Näin ollen näiden kahden oikeudellisen säännöstön välillä ei ole ristiriitaa.

59. Näin ollen yleissopimuksen 54 artiklan, luettuna yhdessä saman yleissopimuksen 71 artiklan kanssa, mukaan kaikenlaisten samojen huumausaineiden tai psykotrooppisten aineiden, kannabis mukaan lukien, kuljetusta yleissopimuksen allekirjoittaneiden valtioiden tai niiden valtioiden välillä, joissa Schengenin säännöstö on pantu täytäntöön ja joissa sitä toteutetaan, on pidettävä ensin mainitusta määräyksestä johtuvin vaikutuksin "samana tekona" kussakin oikeusjärjestyksessä annetusta oikeudellisesta luonnehdinnasta riippumatta.

## VI Ratkaisuehdotus

60. Edellä esitettyjen näkökohtien perusteella ehdotan yhteisöjen tuomioistuimelle, että se vastaa Hof van Cassatie van Belgiën esittämiin ennakkoratkaisukysymyksiin seuraavasti:

1) Schengenin sopimuksen soveltamisesta tehdyn yleissopimuksen 54 artiklaa sovelletaan ajallisesti, kun sen voimaantulon jälkeen aloitetaan rikosoikeudellinen menettely sellaisten tekojen osalta, joista on jo annettu tuomio; tällöin ensimmäisen tuomion antamisajankohdalla ei ole merkitystä.

2) Yleissopimuksen edellä mainitun 54 artiklan, luettuna yhdessä saman yleissopimuksen 71 artiklan kanssa, mukaan kaikenlaisten samojen huumausaineiden tai psykotrooppisten aineiden, kannabis mukaan lukien, kuljetusta yleissopimuksen allekirjoittaneiden valtioiden tai niiden valtioiden välillä, joissa Schengenin säännöstö on pantu täytäntöön ja joissa sitä toteutetaan, on pidettävä ensin mainitusta määräyksestä johtuvin vaikutuksin "samana tekona" kussakin oikeusjärjestyksessä näille teoille annetusta oikeudellisesta luonnehdinnasta riippumatta.